

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Фінансовий та страховий менеджмент»
на тему: «Платоспроможність підприємства та формування системи її
забезпечення (на прикладі СВКП Колос)»

Виконавець:

студент фінансово-економічного
факультету

Довганюк Олександр Олександрович

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Лапіна Ірина Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Розвиток ринкових відносин в Україні суттєво змінює економічне середовище функціонування підприємств. Практика господарювання українських підприємств свідчить, що внаслідок несвоєчасних розрахунків та невиконання фінансових зобов'язань перед контрагентами, у них накопичилися великі обсяги заборгованостей. Виробничо-фінансова діяльність суб'єктів господарювання вимагає постійних надходжень та ефективного використання грошових коштів, ефективного функціонування підприємства.

У цьому полягає об'єктивна необхідність і практична значущість періодичної і всебічної оцінки платоспроможності підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового становища на ринку товарів і послуг. Тому проблема забезпечення платоспроможності підприємства в умовах ринкової економіки залишається актуальною.

Управління платоспроможністю підприємства досліджували науковці і практики: А.В. Кривдюк, С.Є. Яцишина здійснювали дослідження економічної категорії платоспроможності підприємства, А.А. Горбатенко, М.С. Абрютіна, І.Н. Марченкова запропонували підходи та методи оцінювання платоспроможності. Проблему забезпечення платоспроможності підприємства досліджували багато вітчизняних науковців, зокрема, Н.В. Тарасенко, В.І. Іващенко, І.О. Бланк, М.А. Болюх, Л.О. Лігоненко, Є.В. Мних, В.М. Мельник та ін. Незважаючи на глибоку ступінь розробки методичного забезпечення, основна проблема полягає в тому, що до цього часу зберігаються суттєві суперечності в трактуванні й розрахунку показників ліквідності й платоспроможності. Застосування різних методик може призводити до абсолютно протилежних результатів, з яких випливають суперечливі висновки. Від того, наскільки якісно проведено фінансовий аналіз, залежить ефективність управлінських рішень, а відтак – ефективність роботи підприємства в цілому, що зумовлює актуальність теми магістерської роботи.

Метою дослідження є дослідження теоретичних основ і економічної сутності управління платоспроможністю підприємств, а також розробка шляхів покращення системи забезпечення платоспроможності підприємства СВКП «Колос»..

Завдання дослідження:

- визначити економічну сутність платоспроможності та ліквідності підприємства;
- дослідити механізм управління платоспроможністю та ліквідністю підприємства;
- розглянути методику аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства;

- навести організаційно-економічну характеристику підприємства СВКП «Колос»;;
- здійснити оцінку й аналіз стану та структури майна підприємства і джерел його формування;
- провести аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства;
- запропонувати шляхи збільшення платоспроможності та кредитоспроможності як основи фінансової стабілізації підприємства

Об'єктом дослідження є економічні процеси, що виникають з приводу діагностики платоспроможності та кредитоспроможності підприємства та визначення напрямків їх вдосконалення.

Предметом дослідження є теоретико-методичні і практичні підходи щодо аналізу та оцінки платоспроможності та ліквідності підприємства.

У процесі виконання роботи були використані такі **методи дослідження**:

- а) монографічний;
- б) аналітичний;
- в) таблично-графічний;
- г) статистичний;
- д) загальнонаукові (системний, формально-логічний, метод аналізу і синтезу).

Обрані методи дають можливість порівнювати, групувати та аналізувати дані.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, матеріали монографій та періодичних видань, дані статистичної та фінансової звітності підприємства СВКП «Колос» за 2015-2017 рр. Дана література дає змогу встановити суть та значення платоспроможності, а також дослідити теоретичні та практичні засади управління платоспроможністю..

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 89 сторінок, включаючи 25 таблиць, 17 рисунків, 9 додатків і список використаних джерел із 52 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні основи формування системи забезпечення платоспроможності підприємства»** розглядається економічна сутність платоспроможності та ліквідності підприємства. Систематизуються теоретичні основи аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства як ключових показників його фінансового стану. Вивчається управління платоспроможністю та ліквідністю підприємства.

У другому розділі «*Оцінка та аналіз платоспроможності підприємства СВКП «Колос»*» дана загальна характеристика підприємства СВКП «Колос». Проводиться аналіз його фінансового стану. Діагностується платоспроможність, кредитоспроможність та ліквідність підприємства

У третьому розділі «*Рекомендації щодо формування системи забезпечення платоспроможності підприємства СВКП Колос*» спираючись на проведений аналіз діяльності підприємства розглянуті напрямки формування системи забезпечення платоспроможності підприємства СВКП «Колос». Пропонуються заходи, направлені на вирівнювання фінансових показників та їх приріст в майбутньому.

ВИСНОВКИ

Кредитоспроможність та платоспроможність підприємства є одними з найважливіших складових, що визначають фінансовий стан підприємства, тобто забезпеченість фінансовими ресурсами для здійснення ефективної господарської діяльності та проведення розрахунків за своїми зобов'язаннями. Будучи за своєю суттю близькими, але не тотожними поняттями, кредитоспроможність та платоспроможність з різних сторін характеризують діяльність підприємства, і, таким чином, надають можливість здійснення правильних висновків та прийняття оптимальних рішень. Кредитоспроможність це потенційна платоспроможність, і спрямована вона на перспективу, виражає здатність підприємства здійснювати розрахунки в майбутньому, в той час як платоспроможність відображає нинішній стан справ, і є вираженням спроможності підприємства погашати поточні (негайні) платежі. В умовах ринкової економіки, підтримання ліквідності та платоспроможності на належному рівні є надзвичайно важливим завданням для будь-якого підприємства. Низька Кредитоспроможність та платоспроможність підривають можливості здійснення нормального виробничого процесу, позбавляють можливостей залучення додаткових фінансових ресурсів, внаслідок низької довіри кредиторів та інших контрагентів, зумовлюють додаткові непродуктивні витрати у вигляді пені та штрафів тощо. З іншого боку, причинами зниження кредитоспроможності та платоспроможності підприємства є низька рентабельність, чи взагалі збиткова діяльність, і нерациональне розпорядження наявними ресурсами.

Підсумовуючи теоретичний матеріал, можна сказати, що платоспроможність підприємства – це його здатність у повному обсязі й у визначений термін розрахуватися за своїми зобов'язаннями за допомогою грошових ресурсів та інших активів та спроможність здійснювати безперервну фінансово-господарську діяльність.

Наведений в другому розділі роботи аналіз діяльності СВКП «Колос» був проведений на фактичних показниках роботи підприємства в 2015-2017 роках, зафіксованих в економічній та бухгалтерській звітній документації.

На основі існуючих даних були розраховані різні відносні показники, які дозволяють виявити основні тенденції в виробничій та господарській діяльності підприємства.

Загалом на протязі 2015-2017 років найбільш вдалим був 2016 р., в якому чистий дохід збільшився до 21333 тис. грн. у порівнянні з 2015р. – це збільшення майже у 2 рази.

На протязі аналізованого періоду підприємство отримало прибутки, як від операційної діяльності так і від звичайної діяльності. В 2016 році чистий прибуток, так же як і чистий дохід, збільшився в 2 рази. Однак в 2017 році він знижується з 7865 тис. грн. до 7040 тис. грн. Це є негативною тенденцією.

В структурі капіталу на протязі всього періоду дослідження відбулися суттєві зміни. На початку аналізованого періоду превалюють поточні зобов'язання, які становлять 54,11%. В 2017 році їх питома вага склала вже 5,16%.

Аналіз ділової активності свідчить, що підприємство протягом аналізованого періоду працює стабільно. Збільшуються коефіцієнти оборотності активів, оборотності дебіторської заборгованості. Все це призвело до зменшення тривалості обороту оборотних коштів підприємства.

Підводячи підсумок на основі дослідження можна сказати, що у СВКП «Колос» на протязі 2015-2017 років показники діяльності СВКП «Колос» зазнали позитивних змін. Чиста виручка від реалізації збільшилася в 2017 році порівняно з 2015 роком на 9632 тис. грн. (88,73%). Товариство отримало прибутки у сумі 7040 тис. грн.

Структура капіталу товариства в 2017р. покращилася у зв'язку зі зменшенням поточних зобов'язань та збільшенням власного капіталу. У зв'язку з цим коефіцієнти, які характеризують структуру капіталу мають позитивні тенденції. Що вказує на підвищення фінансової стійкості товариства на протязі аналізованого періоду..

Проведений аналіз настановує на формування наступних рекомендацій для покращення платоспроможності підприємства і недопущення кризового стану на підприємстві: вдосконалити кредитну політику для збільшення частки власних коштів у джерелах фінансування, необхідно оптимізувати зберігання запасів, потрібно детальніше проаналізувати дебіторську заборгованість та провести роботи по її оптимізації.

Залучення запозиченого капіталу в певних межах дає можливість отримати ефект, який називають ефектом фінансового важеля. Однак, фінансовий важіль — це «палиця з двома кінцями»: він вигідний у період економічного піднесення, але завдає збитків у період спаду економічної активності.

Для забезпечення ритмічності виробництва необхідно мати економічно обґрунтовані запаси матеріальних ресурсів, так як їх надлишок сприяє уповільненню оборотності оборотних засобів, а нестача здатна порушити

безперервність виробничого процесу, викликати простої в роботі обладнання, збільшити собівартість продукції тощо.

В ринкових умовах господарювання наявність у підприємства значних розмірів дебіторської заборгованості знижує ліквідність його активів, негативно впливає на фінансову платоспроможність, а також відволікає грошові кошти. Тому належна організація дебіторської заборгованості сприяє ефективному управлінню її розмірами і термінами на підприємстві та посиленню контролю за своєчасним здійсненням розрахунків. Організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій за борговими правами. Керівнику підприємства з метою отримання повної й оперативної інформації щодо різних видів дебіторської заборгованості, які складають значну частку у структурі оборотних коштів, доцільно забезпечити організацію цієї ділянки обліку із залученням відповідних фахівців.

Запропоновано змінити стандарти кредитної політики в розрізі дебіторської заборгованості, та змінити терміни відстрочок, що надаються покупцям підприємства. При кожному з варіантів зміни відстрочки платежів спостерігаються позитивні зміни в прирості прибутку. Однак, підсумовуючи ці варіанти, за однакових умов, кращим необхідно визнати варіант подовження відстрочки платежів на 10 днів. Тому що, як відомо, ефективна робота підприємства – це досягнення максимальних результатів при мінімальних витратах. А ефективність роботи підприємства має прямий наслідок покращення його платоспроможності, і в цілому фінансового стану.

Також, підприємству можна порекомендувати більш ретельно відбирати покупців за ознакою їх добросовісності та кредитоспроможності. А також розробити процедуру інкасації дебіторської заборгованості і передбачити терміни і форми попереднього і наступного нагадувань покупцям про дату платежів; можливості та умови пролонгування боргу за наданим кредитом; умови порушення справи про банкрутство неспроможних дебіторів.

Таким чином, усі запропоновані заходи повинні оказати сприятливий вплив на фінансовий стан СВКП «Колос» та стабілізацію його господарської діяльності у майбутньому.

АНОТАЦІЯ

Довганюк О. О. «Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення (на прикладі СВКП Колос)»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Фінансовий та страховий менеджмент» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні та практичні питання формування системи забезпечення платоспроможності підприємства. Розглянутий механізм управління платоспроможністю та ліквідністю підприємства. Представлена методика їх аналізу.

Проведено аналіз фінансового стану та оцінка кредитоспроможності підприємства СВКП «Колос»

У роботі представлені рекомендації щодо формування системи забезпечення платоспроможності підприємства СВКП «Колос». Розглянуті внутрішні механізми фінансової стабілізації СВКП «Колос».

Ключові слова: платоспроможність підприємства, кредитоспроможність підприємства, фінансовий стан, фінансова стійкість, джерела фінансування ресурсів підприємства, власний капітал, залучений капітал, показники фінансового стану, дебіторська заборгованість.

ANNOTATION

Dovganyuk O., "The solvency of the enterprise and the formation of its system of provision (on the example of SVKP Kolos)"

Qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 072 "Finance, Banking and Insurance" under the master's program of professional direction in "Financial and Insurance Management" - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2018.

The theoretical and practical questions of forming a system of solvency maintenance of the enterprise are considered in the paper. The mechanism of solvency and liquidity management of the enterprise is considered. The method of their analysis is presented.

The analysis of the financial state and creditworthiness of the enterprise of SVKP "KOLOS"

The paper presents recommendations for the formation of a system of solvency of the enterprise "Kolos". The internal mechanisms of financial stabilization of the SVBP "Kolos" are considered.

Key words: solvency of the enterprise, creditworthiness of the enterprise, financial condition, financial stability, sources of financing of enterprise resources, equity, attracted capital, indicators of financial condition, accounts receivable